

บทความหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (5 กรกฎาคม 2527)

นิคม จันทรวีฑูร

ภาวะความรับผิดชอบ ความถูกต้องของคณะกรรมการค่าจ้าง

ช่วงอาทิตย์ที่ผ่านมาข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับเกี่ยวกับค่าจ้างขั้นต่ำ เริ่มจากเจ้าหน้าที่อาวุโสของทางราชการท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นกรรมการค่าจ้างได้ให้สัมภาษณ์ถึงการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในปีใหม่นี้ว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะอัตราค่าจ้างใหม่จะไปก่อปัญหาเกี่ยวกับเงินเดือนของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจสองวัน ต่อมาข่าวออกมาอีกว่ากรรมการค่าจ้างฝ่ายราชการได้ประชุมกันแล้วมีความเห็นให้คงค่าจ้างขั้นต่ำไว้อย่างเดิม รุ่งขึ้นกรรมการฝ่ายลูกจ้างได้ให้สัมภาษณ์คัดค้านและเสนอว่าค่าจ้างขั้นต่ำควรมีเพิ่มอีกวันละ 2 บาท ข่าวข้างต้นได้ทำให้เกิดข้อสงสัย ความสับสนและคำถามในหมู่ผู้ที่สนใจทั่วไปว่า มีการประชุมคณะกรรมการไตรภาคีแล้วหรือยัง การประชุมของคณะกรรมการฝ่ายราชการเป็นการประชุมอย่างไม่ใช่ทางการใช้หรือไม่ การแสดงความคิดเห็นของกรรมการฝ่ายราชการและฝ่ายลูกจ้างเป็นการแสดงความคิดเห็น โดยอิสระและไม่ใช่ทางการ ไม่ว่าจะคำตอบที่แท้จริงจะเป็นอย่างไร ข่าวข้างต้นหากเป็นความจริงก็ค่อนข้างจะเป็นเรื่องแปลกและแสดงว่ามีความขัดแย้งระหว่างกรรมการฝ่ายราชการและกรรมการฝ่ายลูกจ้างอันไม่เป็นผลดีต่อการทำงานคณะกรรมการค่าจ้างทั้งหมด ทั้งจะสร้างความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจให้แก่คนงานทั่วไป คณะกรรมการค่าจ้างเป็นคณะกรรมการที่มีความสำคัญคณะหนึ่งของรัฐบาล มีหน้าที่เป็นคนกลางเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการฯ ทำรายงานปีละครั้งเสนอถึงภาวะค่าจ้างตลอดจนแนวโน้มและมาตรการที่รัฐบาลควรจะต้องดำเนินการส่วนการกำหนดค่าจ้างขั้นต้นนั้น คณะกรรมการฯ ได้ทบทวนค่าจ้างที่ได้กำหนดไว้แล้วกับสภาพทางเศรษฐกิจรวมถึงค่าครองชีพว่าเหมาะสมกับค่าจ้างที่กำหนดไว้ก่อนแล้วแค่ไหนเพียงไร หากไม่เหมาะสมควรจะปรับปรุงเท่าใด หากเหมาะสมแล้วมีเหตุผลอย่างไร

ตามประเพณีดั้งเดิม (ช่วงพ.ศ.2516-2519) กรรมการฝ่ายลูกจ้างมักเป็นผู้เสนอให้ปรับค่าจ้างขั้นต่ำโดยเสนอข้อเท็จจริงและเหตุผลต่อคณะกรรมการไตรภาคี (เต็มคณะ) กรรมการฝ่ายนายจ้างก็มักจะมีข้อท้วงติงคัดค้าน จึงเป็นหน้าที่ของกรรมการฝ่ายรัฐบาลคอยรับฟังข้อเท็จจริงและเหตุผลเพิ่มเติม ทั้งเสนอข้อเท็จจริงอื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวมให้ทุกฝ่ายได้ทราบกล่าวอย่างง่ายๆ การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำแต่ละครั้งเป็นเรื่องการพุดจาหรือทำความเข้าใจระหว่างระหว่างฝ่ายลูกจ้างและฝ่ายนายจ้าง โดยมีกรรมการฝ่ายรัฐบาลคอยชั่งข้อเท็จจริงและเหตุผล ตลอดจนหาทางให้ทั้งสองฝ่ายได้ยอมรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่เหมาะสมและเป็นธรรมและจะไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ประชาชนส่วนใหญ่การที่จะมีการท้วงติงคัดค้าน ไม่เห็นด้วย ก็กระทำกันในที่ประชุมคณะกรรมการไตรภาคีซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อลูกจ้างนายจ้าง ประชาชนร่วมกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าเนื่องจากปีใหม่ได้ผ่านมากครบหกเดือนแล้ว ที่คณะกรรมการค่าจ้างจะได้มีการประชุมเต็มคณะ ทบทวน รับฟังข้อเท็จจริงและเหตุผลของฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง หากฝ่ายนายจ้างมีข้อเท็จจริงอย่างใดที่ควรชี้แจงให้ที่ประชุมได้ทราบ การดำเนินการดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการด่วน เพื่อระงับความสับสน ความเข้าใจผิด และป้องกันปัญหาที่จะตามมา

ค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศไทยได้มีการประกาศใช้มาครบสิบปีและปัจจุบันได้ให้ประโยชน์แก่คนงานทั่วไปประมาณ 1.5 ล้านคน กล่าวได้ว่าค่าจ้างขั้นต่ำเป็นหลักประกันที่แน่นอนอันเดียวที่ผู้ใช้แรงงานมีอยู่ ฉะนั้นเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการค่าจ้างจะได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่และทันต่อเหตุการณ์ การที่จะคำนึงถึงปัญหาล่วงหน้าต่างๆเป็นการดี แต่ควรหาหรือคณะกรรมการเต็มคณะ บ้านเมืองเราขณะนี้มีปัญหาอยู่มากแล้ว โปรดอย่าปล่อยให้เรื่องที่มีกฎหมายอยู่แล้วเกิดปัญหาอีก มีอะไรก็น่าจะพูดจากันในที่ประชุมคณะกรรมการพูดกันอย่างพี่น้อง คนไทยเรามีเหตุมีผลถ้าได้รับการรับรอง การรับฟังของเขาย่าง

บทความ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (12 ตุลาคม 2527)

นิคม จันทรวาทูร

กรรมการค่าจ้าง-ภารกิจที่ยังไม่เสร็จ

ตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นมา เรื่องค่าจ้างขั้นต่ำเป็นข่าวใหญ่อยู่หลายสัปดาห์ เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2527 คณะกรรมการค่าจ้างก็ได้มีการประชุมนัดสุดท้ายและมีมติให้ตรึงค่าจ้างไปอีก 3 เดือน คณะกรรมการค่าจ้างคงจะทราบชัดแจ้งในการพิจารณาค่าจ้างปีนี้ว่ากรรมการฝ่ายลูกจ้าง มีเหตุผลผลและพร้อมที่จะรับฟังความเห็นที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและเหตุผล

ผู้เขียนดีใจที่คณะกรรมการได้ตัดสินใจที่จะมีการประชุมกันเป็นประจำ ความจริงแล้วการประชุมกันเป็นประจำควรจะถือเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของคณะกรรมการชุดนี้ อย่างไรก็ตามผู้เขียนมีข้อสังเกตเกี่ยวกับหัวข้อของการหารือที่คณะกรรมการได้ให้สัมภาษณ์ไป โดยเฉพาะจะกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนนายจ้าง และลูกจ้างเพื่อทดแทนในบางเรื่องให้เกิดความยุติธรรมที่สุด เช่น การประกันสังคม ตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้เจ็บป่วย และฝึกอบรมฝีมือแรงงาน

แม้เรื่องราวเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับปัญหาค่าจ้างขั้นต่ำ แต่เป็นเรื่องที่จะต้องอาศัยนโยบายระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น กรมประชาสงเคราะห์ กรมแรงงานและคณะกรรมการปฏิรูประเบียบข้าราชการ กำลังพิจารณากันอยู่ ผู้เขียนจึงใคร่เสนอว่า เนื่องจากคณะกรรมการมีเวลาเหลืออยู่ไม่มากนักน่าจะหลีกเลี่ยงทำงานซึ่งมีหน่วยงานอื่นทำอยู่แล้ว ใช้เวลาในช่วง 3 เดือนทั้งหมดพิจารณางานในหน้าที่ของตน โดยตรงจะเป็นประโยชน์กว่า งานที่สำคัญที่รอคอยการพิจารณาของคณะกรรมการคือ

ประการแรก ในการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำครั้งนี้ คณะกรรมการได้ได้เน้นเรื่องดัชนีค่าครองชีพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่คณะกรรมการส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่ให้มีการปรับอัตราค่าจ้างสำหรับปี 2527 เป็นการถูกต้องที่ดัชนีค่าครองชีพในช่วงปีที่ผ่านมาไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่มีปัจจัยใกล้เคียงและต่อเนื่องกับค่าครองชีพอีกอย่างหนึ่งคือ มาตรฐานการครองชีพซึ่งจากรายงานของคณะกรรมการไม่ได้กล่าวถึงเลย ผู้เขียนเห็นว่าประเด็นเรื่องมาตรฐานการครองชีพนั้นเป็นเรื่องที่ควรจะให้ความสนใจเท่ากับดัชนีค่าครองชีพ

มาตรฐานการครองชีพหมายถึงการกำหนดความต้องการของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องอาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและความจำเป็นอื่นๆซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่โภชนาการและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยต่างๆเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีอย่างไรจึงจะช่วยให้บุคคลหนึ่งสามารถที่จะมีกำลังกาย จิตใจ ความตั้งใจที่จะทำงานให้เป็นผลดี

มาตรฐานดังกล่าวได้มีการกำหนดเป็นครั้งแรกปี 25217 โดยคณะกรรมการค่าจ้างชุด อาจารย์ป่วย อึ้ง ภากรณ์ เป็นประธาน เนื่องจากมาตรฐานการครองชีพได้กำหนดเป็นเวลา 10 ปีแล้ว สมควรที่จะได้มีการทบทวนกันใหม่โดยคำนึงถึงความจำเป็น ความต้องการของบุคคลในปัจจุบัน และความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมาด้วย

ประการที่สอง ประเด็นของการขัดแย้งในการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำคราวนี้อีกประเด็นหนึ่งอยู่ที่ความห่วงใยของคณะกรรมการต่อนายจ้างและประสงค์จะลดภาระของนายจ้าง

รายงานที่เก็บออกมาไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงมากนัก เพียงแต่กล่าวถึงนายจ้างบางส่วนที่ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ปัจจัยที่จะต้องพิจารณาตามกฎหมาย เพราะเป็นแค่เรื่องเกี่ยวกับความสามารถของนายจ้างที่จะจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ

อย่างไรก็ดี เมื่อคณะกรรมการยกมาเป็นเหตุผล ก็น่าจะกล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวข้องกับค่าแรงเป็นส่วนเท่าใดของต้นทุนการผลิตและการปรับค่าจ้างขั้นต่ำในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้ต้นทุนเพิ่มขึ้นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำไรของนายจ้างในอุตสาหกรรมต่างๆเป็นอย่างไร

โดยสรุปผู้เขียนเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการค่าจ้างจะต้องได้ข้อเท็จจริงข้างบนให้เป็นที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจครั้งต่อไปของคณะกรรมการค่าจ้างได้เป็นที่ยอมรับจากฝ่ายลูกจ้างและประชาชนทั่วไปได้อย่างดี ยิ่งกว่านั้นกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำก็ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “ให้คณะกรรมการวางข้อกำหนดในการศึกษาและพิจารณาแนวทางที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และปัจจัยอันจำเป็นในการครองชีพ”

ประการสุดท้าย ในตอนต้นปีหน้าคณะกรรมการก็น่าจะเสนอรายงานเกี่ยวกับภาวะค่าจ้าง แนวโน้มของค่าจ้าง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะว่าจะสมควรดำเนินการอย่างไรกับค่าจ้างขั้นต่ำปี 2528

บทความ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (13 มีนาคม 2517)

นิคม จันทรวิฑูร

คำพิพากษาประวัติศาสตร์

ตั้งแต่ต้นปีใหม่จนถึงปัจจุบัน ประชาชนได้อ่านและฟังข่าวร้ายต่างๆตลอดมา เริ่มแต่การปล้นเงินเดือนของสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน ตามติดมาด้วยข่าวไฟลลอกหญิงสาวที่ถูกغت และการฆาตกรรมนักประพันธ์หญิง แต่ทั้งหมดนี้มีข่าวที่น่ายินดีข่าวหนึ่งที่ประชาชนไม่น้อยอาจไม่ทราบเพราะมีหนังสือพิมพ์ไม่กี่ฉบับเสนอข่าวนี้

และเป็นเพียงข่าวเล็กๆเท่านั้น ข่าวนี้ก็คือ ศาลแรงงานกลางได้พิพากษาให้นายจ้างจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง
สงที่เป็นเด็กตามอัตราของกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำคำพิพากษาศาลแรงงานกลางคดีนี้เป็นการสร้าง

ประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของประวัติศาสตร์ด้านการแรงงานและสวัสดิการสังคมของประเทศไทยซึ่งจะมีผล
เกื้อกูลและผลักดัน การคุ้มครองแรงงานเด็กให้ขึ้นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแรงงาน

ในแง่ของกฎหมาย คำพิพากษาของศาลแรงงานเป็นการตีความอย่างชัดเจนของกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำว่า ค่า
จ้างขั้นต่ำที่ทางราชการประกาศใช้บังคับกับลูกจ้างทุกคนไม่ว่าเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้หญิง หรือผู้ชาย ฉะนั้นการ
หลีกเลี่ยงใดๆเป็นการผิดกฎหมายและต้องได้รับการลงโทษ

ในแง่สังคม คำพิพากษานี้ยืนยันถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายแรงงานที่จะเข้าดูแลคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนให้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบ สังคมเด็กและเยาวชนทั่วไปในแง่แรง
ร่างกายและจิตใจจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอน หากความรู้ ฝีมือ ประสบการณ์พอสมควรก่อนที่จะทำงาน
เป็นหลักฐาน เด็กและเยาวชนที่ทำงานตั้งแต่อายุน้อยย่อมเสี่ยงต่อการมีอนามัยและสุขภาพเลวร้ายหมด
โอกาสที่จะหาความรู้ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมิงานที่มีรายได้ที่มีหลักประกัน ไม่เพียงพอและส่งผลต่อการ
อบรมลูกหลานช่วงรุ่นต่อจากเขาไปด้วย

โดยเหตุนี้คำพิพากษาของศาลแรงงานกลางครั้งนี้ย่อมจะเป็นเครื่องสังวรแก่นายจ้างว่า การจ้างแรงงานเด็ก
นั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ตัวนายจ้างเอง ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้เด็กทำงานก่อนวัยที่
สมควร ซึ่งเป็นสิ่งดีสำหรับสังคมส่วนรวม เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมานายจ้างโดยเฉพาะสถาน
ประกอบการขนาดเล็ก มักจะจ้างแรงงานเด็กทำงานเพราะค่าจ้างต่ำอย่างไรก็ดีอาจมีบางท่านค้านว่าการใช้
กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำอย่างเคร่งครัดจะทำให้เด็กว่างงานและก่อความเดือดร้อนแก่เด็กและครอบครัว ผู้เขียน
ยอมรับว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวมีอยู่บ้าง และในการร่างกฎหมายแรงงานซึ่งผู้เขียนก็มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้
ตระหนักถึงปัญหานี้ แต่เมื่อได้คำนึงผลดีผลเสียโดยเฉพาะในระยะยาวแล้ว ก็เห็นความจำเป็นที่จะต้อง
กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอัตราเดียว ซึ่งความจริงค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดก็เป็นผลมาจากข้อหารือระหว่าง
ตัวแทนนายจ้าง ลูกจ้าง และฝ่ายเป็นกลางสำหรับค่าจ้างที่แรงงานไม่มีฝีมือทั้งหลายควรจะได้รับเพื่อสามารถ
ดำรงชีพอยู่ได้ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

กล่าวโดยย่อ ค่าจ้างขั้นต่ำเป็นการประกาศเจตนารมณ์ของประเทศว่า คนทำงานไม่ว่าจะมีอายุเท่าไร เพศชาย
หรือหญิง เชื้อชาติ ศาสนาใดๆก็ควรจะได้รับค่าจ้างโดยเท่าเทียมกันตามผลของงานที่ทำและให้สามารถมี
ชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างปกติสุขตามควร

ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน การที่จะกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเป็นหลาย
อัตราและกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับเด็กเป็นพิเศษจะมีข้อเสียมาก โดยเฉพาะทำให้นายจ้างเลือกเด็กทำงาน
และปล่อยให้ผู้ใหญ่ว่างงาน ตัวเลขในปัจจุบันก็น่าเป็นห่วงอยู่แล้ว คือ ในขณะที่มีผู้ว่างงานอยู่ถึง 3 ล้านคน
มีเด็กอยู่ระหว่าง 14-20 ปี ทำงานอยู่ถึง 3 ล้านคน

ประการสุดท้ายประเทศไทยของเราได้เจริญก้าวหน้ามามากในช่วง 30 ปีที่แล้ว และทางราชการกำลัง
ส่งเสริมเด็กและเยาวชนโดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯฉบับปัจจุบัน ฉะนั้นการที่นายจ้าง

จะปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลแรงงานกลางโดยถูกต้องและให้ลูกจ้างทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้รับค่าจ้างที่เป็น
ธรรมก็น่าที่จะเป็นเรื่องที่ควรแก่การได้รับการสนับสนุนโดยทั่วไป